

Závěry Rady o maximálním využití potenciálu sportu na základní úrovni pro rozvoj průřezových dovedností, zejména u mladých lidí

(2015/C 172/03)

RADA EU A ZÁSTUPCI VLÁD ČLENSKÝCH STÁTŮ ZASEDAJÍCÍ V RADĚ,

PŘIPOMÍNÁJICE POLITICKÉ SOUVISLOSTI TÉTO OTÁZKY UVEDENÉ V PŘÍLOZE, A ZEJMÉNA TYTO DOKUMENTY:

1. strategii Evropa 2020 a její stěžejní iniciativy, v nichž se zdůrazňuje, že je třeba mladé lidi vybavit nezbytnými dovednostmi a kompetencemi a řešit vysokou míru nezaměstnanosti mladých lidí v Evropě, jakož i souhrnnou zprávu o přezkumu strategie Evropa 2020 v polovině období⁽¹⁾, v níž je mezi hlavními výsledky uveden sport jakožto nástroj sociální soudržnosti a začleňování;
2. pracovní plán Evropské unie v oblasti sportu na období let 2014–2017⁽²⁾, v němž je zdůrazněn přínos sportu k celkovým cílům strategie Evropa 2020, vzhledem k vysokému potenciálu tohoto odvětví přispívat k inteligentnímu a udržitelnému růstu podporujícím začlenění. Jedna ze tří priorit tohoto pracovního plánu nazvaná „Sport a společnost“ poukazuje na souvislost mezi sportem a zaměstnaností, vzděláváním a odbornou přípravou;
3. usnesení Rady ze dne 20. července 2006 o uznávání významu neformálního a informálního učení v oblasti evropské mládeže⁽³⁾, v němž se zdůrazňuje, že neformální a informální učení může umožnit mladým lidem osvojit si další znalosti, dovednosti a kompetence a přispět k jejich osobnímu rozvoji, sociálnímu začlenění a aktivnímu občanství, a tím zlepšit jejich vyhlídky na nalezení zaměstnání; a že tyto skutečnosti by měly najít patřičné uznání u zaměstnavatelů, v oblasti formálního vzdělávání a v občanské společnosti obecně;
4. doporučení Rady ze dne 20. prosince 2012 o uznávání neformálního a informálního učení⁽⁴⁾, v němž jsou určeny příležitosti a mechanismy, díky nimž znalosti, dovednosti a kompetence dosažené prostřednictvím neformálního a informálního učení hrají významnou úlohu při zvyšování zaměstnatelnosti a mobility, jakož i při posilování motivace k celoživotnímu učení;

UZNÁVAJÍ, ŽE:

5. provozování sportu na základní úrovni⁽⁵⁾, který je v první řadě fyzickou volnočasovou aktivitou, má také přidanou hodnotu pro zdravější a obecně inkluzivnější a udržitelnější společnost v Evropě. Provozováním sportu na základní úrovni se mohou rozvíjet pozitivní sociální postoje a hodnoty, ale i dovednosti a kompetence jednotlivců včetně průřezových kompetencí⁽⁶⁾, jako jsou schopnost kritického myšlení, ujmout se iniciativy, řešení problémů a spolupráce⁽⁷⁾;
6. je třeba reagovat na rostoucí požadavky pokročilé znalostní ekonomiky, zejména s ohledem na rozvoj průřezových dovedností a na schopnost účinně tyto dovednosti uplatňovat napříč různými odvětvími; nároky trhu práce se v současnosti neustále mění, a zaměstnavatelé proto průřezové dovednosti vysoce oceňují, nicméně často uvádějí, že novým zaměstnancům se jich nedostává;

⁽¹⁾ Dokument 16559/14.

⁽²⁾ Úř. věst. C 183, 14.6.2014, s. 12.

⁽³⁾ Úř. věst. C 168, 20.7.2006, s. 1.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 398, 22.12.2012, s. 1.

⁽⁵⁾ „Sportem na základní úrovni“ se rozumí organizovaný sport provozovaný na místní úrovni amatérskými sportovci a sport pro všechny. Zdroj: nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1288/2013 (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 50).

⁽⁶⁾ Nejrůznější agentury a organizace přidělily těmto dovednostem různá označení, od „klíčových kompetencí“ přes „sociální dovednosti“, „přenositelné dovednosti“ po „základní dovednosti“, „základní pracovní dovednosti“ nebo „základní dovednosti pro zaměstnatelnost“. Podle glosáře Evropské sítě pro rozvoj politiky celoživotního poradenství jsou průřezové dovednosti relevantní i na jiných pozicích a u jiných povolání než jsou ty, které dané osoby v současnosti vykonávají nebo v nedávné době vykonávaly. Tyto dovednosti mohou být získávány i prostřednictvím volnočasových nebo zájmových činností či prostřednictvím účasti na vzdělávání nebo odborné přípravě. Obecněji se jedná o dovednosti, které byly získány v jednom kontextu nebo při řešení zvláštní situace/problému a mohou být převedeny do jiných souvislostí.

⁽⁷⁾ COM(2012) 669 final.

7. pokud jde o přínos sportu k rozvoji průřezových dovedností, jedná se o nevyužitý potenciál, a to zejména v případě mladých lidí, neboť dovednosti získané prostřednictvím neformálního⁽¹⁾ a informálního učení⁽²⁾ jsou cenné z hlediska osobního a profesního rozvoje, mimo jiné i na trhu práce a v rámci celoživotního učení⁽³⁾;
8. prvním krokem pro uznání hodnoty průřezových dovedností získaných prostřednictvím neformálního a informálního učení při provozování sportů na základní úrovni je zvýšení informovanosti o nich a jejich zviditelnění v první řadě přímo mezi lidmi, kteří sport na základní úrovni provozují, rodiči, dobrovolnými pracovníky a zaměstnanci, ale také ve společnosti obecně, včetně zaměstnavatelů;

ZDŮRAŽŇUJÍ, ŽE:

9. sport přispívá k plnění strategických cílů Unie v oblasti růstu, zaměstnanosti a sociální soudržnosti, včetně naléhavých výzev, jimž Evropa v současnosti čelí, jako je přetrvávající vysoká míra nezaměstnanosti mladých lidí⁽⁴⁾ v Evropě. Aby bylo možné dále plně rozvíjet potenciál sportu v tomto směru, je důležité vypracovat meziodvětvový přístup zahrnující i jiné oblasti politik, například vzdělávání a odbornou přípravu, mládež a zaměstnanost, sociální věci a veřejné zdraví;
10. mladé lidi, včetně těch s omezenými příležitostmi, často přitahují zejména netradiční sporty⁽⁵⁾, a možnosti, jež takové sporty nabízejí, by mohly být dále prozkoumány;
11. na zvýšení informovanosti ve spojení s propagací přidané hodnoty sportu a jejího přínosu pro rozvoj průřezových dovedností mají zásadní vliv kompetentní zaměstnanci, včetně dobrovolných pracovníků v oblasti sportu na základní úrovni;

V TÉTO SOUVISLOSTI VYZÝVAJÍ ČLENSKÉ STÁTY EU, ABY PŘI NÁLEŽITÉM ZOHLEDNĚNÍ ZÁSADY SUBSIDIARITY:

12. zajistily mezi zúčastněnými stranami v oblasti sportu na základní úrovni, ve společnosti i mezi zaměstnavateli větší informovanost o tom, že průřezové dovednosti získané provozováním sportu na základní úrovni mají osobní, společenskou i ekonomickou přidanou hodnotu, která může být využita v jiných odvětvích;
13. spolupracovaly a prováděly výměnu osvědčených postupů s dalšími příslušnými odvětvími a mezi členskými státy EU ohledně pozitivních přínosů dovedností získaných mimo rámec formálního vzdělávání prostřednictvím neformálního a informálního učení při provozování sportu na základní úrovni.
14. vybízely k rozvoji znalostí, dovedností a kompetencí schopných zaměstnanců, včetně dobrovolných pracovníků v oblasti sportu na základní úrovni s cílem posílit sociální a výchovné hodnoty sportu na základní úrovni, jakož i průřezové dovednosti získávané jeho provozováním;
15. podporovaly inovativní partnerství mezi poskytovateli formálního a neformálního učení, jakož i napříč odvětvím mládeže a sportu s cílem vypracovat přístupy k učení, které by mohly být vhodné pro odvětví sportu na základní úrovni;
16. prosazovaly hodnocení vlastních dovedností včetně průřezových dovedností získaných provozováním sportu na základní úrovni, a to zejména u mladých lidí, jakož i používání certifikátů nejběžnějších dovedností a jednotných formátů životopisu, zejména Europass;
17. využívaly stávající systém opatření, jejichž cílem je umožnit ověřování dovedností a zkušeností získaných v rámci neformálního a informálního učení při sportování;
18. dále zvyšovaly celkovou účast mladých lidí, včetně těch s omezenými příležitostmi, na provozování sportu na základní úrovni, a to na celostátní i místní úrovni, a využívaly pozitivního potenciálu netradičních sportů v tomto ohledu;

⁽¹⁾ Definice: „neformálním učením“ se rozumí učení, k němuž dochází na základě plánované činnosti (pokud jde o cíle a dobu učení) a při němž existuje určitá forma podpory tohoto učení (například vztah mezi studentem a učitelem), které však není součástí systému formálního vzdělávání a odborné přípravy. Zdroj: Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 50

⁽²⁾ Definice: „informálním učením“ se rozumí učení, které je výsledkem každodenní činnosti související s prací, rodinou nebo volným časem a které není organizováno nebo strukturováno, pokud jde o cíle, dobu nebo podporu učení; z pohledu učící se osoby se může jednat o neúmyslnou činnost. Zdroj: Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 50

⁽³⁾ Z poznatků vyplývá, že pokud jde o získávání dovedností mimo rámec formálního vzdělávání, 52 % Evropanů považuje za možné naučit se dovednostem, které mohou být později využity v jiných odvětvích (např. řešení problémů, spolupráce s ostatními atd.). Zdroj: zvláštní vydání Eurobarometru č. 417 (2014): „Evropský prostor dovedností a kvalifikací“, s. 12.

⁽⁴⁾ Ve druhém čtvrtletí roku 2014 bylo v 28 členských státech EU bez zaměstnání více než 5 milionů mladých lidí (do 25 let), což odpovídá míře nezaměstnanosti ve výši 21,7 %, zatímco podíl mladých lidí, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy (NEET) dosahoval 13 %. Zdroj: Eurostat

⁽⁵⁾ Nově vznikající formy sportů přitažlivých pro mladé lidi, např. pouliční fotbal (street soccer), pouliční gymnastika (urban gymnastics) a parkur, skateboard/longboard, agresivní inline bruslení (stunt blading), streetball a street dance.

VYZÝVAJÍ EVROPSKOU KOMISI A ČLENSKÉ STÁTY, ABY V RÁMCI SVÝCH PŘÍSLUŠNÝCH PRAVOMOCÍ:

19. propagovaly hodnotu průřezových dovedností, jež studující získávají provozováním sportu na základní úrovni, tak aby tyto hodnoty mohly být účinně využity v libovolném odvětví za účelem zaměstnání, mobility ve vzdělávání nebo celoživotního učení;
20. uznávaly přínosnost průřezových dovedností rozvinutých prostřednictvím sportování na základní úrovni a zohledňovaly ji ve vnitrostátních i evropských politikách a strategiích týkajících se sportu, mládeže, sociálních věcí, zdraví, vzdělávání a zaměstnanosti;
21. uznávaly a podporovaly přínos místních sportovních organizací spočívající v poskytování příležitostí k neformálnímu učení;
22. posoudily možnosti spolupráce s odvětvím mládeže, zejména pokud jde o:
 - a) uplatňování metod a nástrojů neformálního učení v odvětví sportu;
 - b) využívání sportovních aktivit v rámci metod neformálního učení v odvětví mládeže;
 - c) vybízení k většímu množství projektů financovaných Evropskou dobrovolnou službou za účasti mladých dobrovolníků z neziskových organizací v odvětví sportu;
 - d) využívání sportovních aktivit jako nástroje sociálního začleňování a terénní práce, mimo jiné i vzhledem k přínosnosti tohoto nástroje k provádění záruk pro mladé lidi v Evropě;
23. vybízely ve vhodných případech k iniciativám, mimo jiné v rámci Evropského týdne sportu, věnovaným výchovné hodnotě sportu, jakož i k iniciativám, jež posilují společnost podporující sociální začleňování;
24. spolupracovaly na zvyšování standardů v oblasti tréninku a koučování a ve vzdělávání trenérů a koučů, jakož i dobrovolníků usnadňováním výměny informací a zkušeností mezi tvůrci politik a zúčastněnými stranami v oblasti sportu;
25. vybízely k dobrovolnictví v oblasti sportu a podporovaly zvyšování informovanosti o významu dobrovolnictví ve sportu, zejména při získávání průřezových dovedností, a to uznáváním dobrovolnictví jako důležité formy neformálního vzdělávání a posílením vnitrostátní a přeshraniční mobility mladých dobrovolníků;
26. vybízely k efektivnímu využívání nástrojů EU v oblasti financování, jako je program Erasmus+, jakožto příležitosti k rozvoji průřezových dovedností, zejména mezi mladými lidmi, ale také na podporu sociálního začleňování, aktivního občanství a intenzivnějšího provozování sportu na základní úrovni;
27. využívaly opatření přijatá v návaznosti na doporučení Rady ze dne 20. prosince 2012 o uznávání neformálního a informálního učení s cílem řešit otázku průřezových dovedností nabytých prostřednictvím sportu;

VYZÝVAJÍ EVROPSKOU KOMISI, ABY

28. v rámci strategie Evropa 2020 vypracovala studii o přínosu sportu k zaměstnatelnosti mladých lidí a zohlednila mimo jiné aspekty průřezových dovedností získaných provozováním sportů na základní úrovni;
29. zahrnula sportovní aspekt do stávajících politických diskusí a akcí věnovaných dovednostem s cílem zvýšit informovanost a nalézt nové konkrétní způsoby získávání průřezových dovedností při sportu a sportování;
30. pokračovala, mimo jiné v rámci mandátů skupin odborníků vytvořených na základě pracovního plánu EU v oblasti sportu, ve shromažďování údajů a osvědčených postupů a v provádění analýz sociálního a ekonomického významu sportu, jakož i toho, jaký přínos má sport na základní úrovni pro oblast zaměstnanosti, vzdělávání a odborné přípravy, včetně zaměření na rozvoj osobních a průřezových dovedností;
31. usnadňovala výměnu informací a osvědčených postupů, účinné vzájemné učení a navazování kontaktů mezi členskými státy, zejména s ohledem na rozvoj dostupnosti, přitažlivosti a různorodosti sportu na základní úrovni, a to především pro mladé lidi;

VYZÝVAJÍ SPORTOVNÍ HNUTÍ, ABY ZVÁŽILO:

32. posílení činnosti v oblasti informovanosti, zejména mezi mladými lidmi a jejich rodiči, o tom, že dovednosti získané při sportu a sportováním mohou mít zvláštní hodnotu, která může být využita v jiných oblastech;
 33. investování do kompetentních zaměstnanců, kteří pracují podle nejmodernějších metod, jež jim umožňují plné využití přidané hodnoty vznikající při provozování sportu, včetně získávání dovedností;
 34. zvýšení informovanosti mezi zaměstnanci v oblasti sportu o pozitivních přínosech průřezových schopností získaných při sportovních aktivitách prostřednictvím neformálního a informálního učení a o celkové společenské a ekonomické přidané hodnotě sportu na základní úrovni;
 35. posouzení možností spolupráce a výměny osvědčených postupů s mládežnickými organizacemi, zejména pokud jde o používání neformálních metod a nástrojů učení v odvětví sportu;
 36. vyměňování osvědčených postupů ohledně způsobů, jak podpořit a diverzifikovat sportovní hnutí na základní úrovni, jakož i vyměňování osvědčených postupů, pokud jde o provozování nových druhů sportů na základní úrovni, například netradičních sportů.
-

PŘÍLOHA

PŘIPOMÍNÁJÍCE POLITICKÉ SOUVISLOSTI TÉTO OTÁZKY

1. Doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 18. prosince 2006 o klíčových schopnostech pro celoživotní učení⁽¹⁾, podle něhož jsou sociální schopnosti jsou úzce spjaty s osobními a společenskými životními podmínkami, k jejichž dosažení je nezbytné pochopit, jak mohou jedinci dosáhnout optimálního fyzického a psychického zdravotního stavu, který též může být zdrojem jejich vlastního bohatství či bohatství jejich rodiny a nejbližšího společenského prostředí, a vědět, jak k tomu lze přispět prostřednictvím zdravého životního stylu. Pro úspěšné zapojení do mezilidských vztahů a do společnosti je třeba rozumět pravidlům chování a zvykům, které jsou obecně uznávány v různých společnostech a prostředích (např. v práci). Základem této schopnosti jsou mimo jiné dovednosti konstruktivně komunikovat v různých prostředích, projevovat toleranci, vyjadřovat a chápat různá stanoviska, jednat tak, aby došlo k navození důvěry, a projevovat empatii. Jedinci by měli být schopni vyrovnat se se stresem a frustrací a konstruktivně je vyjadřovat a rovněž by měli rozlišovat mezi osobní a pracovní sférou.
2. V Evropských pokynech pro uznávání neformálního a informálního učení⁽²⁾ se zdůrazňuje, že uznávání neformálního a informálního učení je čím dál častěji chápáno jako způsob, jak přispět k celoživotnímu učení a učení ve všech aspektech života. Řada evropských zemí poukazuje na to, že je důležité zviditelnit a zhodnotit učení, které probíhá mimo rámec institucí zajišťujících formální vzdělávání a odbornou přípravu, například v práci, během volnočasových aktivit a doma.
3. V závěrech Rady ze dne 18. listopadu 2010 o úloze sportu jako faktoru přispívajícího k aktivnímu sociálnímu začleňování⁽³⁾ se zdůrazňuje, že přístup k různorodým formám sportu a účast na nich jsou důležitými prvky z hlediska osobního rozvoje, vědomí vlastní identity a sounáležitosti, tělesného a duševního zdraví, posílení postavení, jakož i z hlediska sociálních dovedností a sítí, mezikulturní komunikace a zaměstnatelnosti.
4. V závěrech Rady ze dne 29. listopadu 2011 o úloze dobrovolných činností ve sportu při podpoře aktivního občanství⁽⁴⁾ se poukazuje na nutnost prosazovat dobrovolné činnosti ve sportu a nahlížet na ně jako na důležitý nástroj ke zvyšování kompetencí a dovedností, mimo jiné i formou neformálního a informálního učení.
5. Závěry Rady ze dne 15. února 2013 o investicích do vzdělávání a odborné přípravy – reakce na sdělení „Přehodnocení vzdělávání: investice do dovedností v zájmu dosažení lepších socioekonomických výsledků“ a na „Roční analýzu růstu pro rok 2013“⁽⁵⁾, v nichž se členské státy vyzývají k zavedení opatření v zájmu rozvoje průřezových dovedností a schopností, jak je popsáno v doporučení z roku 2006 o klíčových schopnostech pro celoživotní učení.
6. V závěrech Rady ze dne 26. listopadu 2013 o přínosu sportu k hospodářství EU, zejména pokud jde o řešení nezaměstnanosti mladých lidí a o jejich sociální začleňování⁽⁶⁾, se uznává, že provozováním sportu mladí lidé získávají specifické osobní i profesní dovednosti a kompetence, které posilují jejich zaměstnatelnost. Patří sem osvojení schopnosti učit se, sociální a občanské kompetence, jakož i dovednosti v oblastech vedení, komunikace, týmové práce, kázně, tvořivosti a podnikavosti.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 394, 30.12.2006, s. 10.

⁽²⁾ Evropské pokyny pro uznávání neformálního a informálního učení, Cedefop (2009).

⁽³⁾ Úř. věst. C 326, 3.12.2010, s. 5.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 372, 20.12.2011, s. 24.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 64, 5.3.2013, s. 5.

⁽⁶⁾ Úř. věst. C 32, 4.2.2014, s. 2.